

Warszawa, 14/02/2008r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-574720-X/07/TS

00-090 Warszawa   Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 0-22 827 64 53

Pan
Grzegorz Schetyna
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Szanowny Panie Premierze

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęło pismo Prezesa Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego Rzeczypospolitej Polskiej, w którym sygnalizuje problem niespójnych regulacji prawnych, określających zasady powoływania innego kierownika urzędu stanu cywilnego niż wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Problem ten dotyczy w szczególności relacji między uprawnieniem rady gminy (miasta) do powołania określonej osoby na stanowisko kierownika urzędu stanu cywilnego, a obowiązkiem naboru kandydatów na wspomniane stanowisko i wyłanianiem w drodze naboru osoby, która ma objąć funkcję kierownika usc.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1986 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1688 ze zm.), kierownikiem urzędu stanu cywilnego jest wójt lub burmistrz (prezydent miasta). Rada gminy może jednak powołać innego kierownika urzędu stanu cywilnego lub jego zastępcę (art. 6 ust. 3 wspomnianej ustawy). Powołanie przez radę gminy innego niż wójt, burmistrz lub prezydent miasta kierownika usc następuje w drodze stosownej uchwały, gdyż jest to jedyna forma, w jakiej organ ten może złożyć oświadczenie woli.

Taka regulacja nie oznacza, że wyłączna kompetencja w zakresie powierzenia funkcji kierownika urzędu stanu cywilnego innej osobie niż wójt, burmistrz lub prezydent miasta należy do rady gminy (miasta). Z uwagi na fakt, że stanowisko kierownika urzędu stanu cywilnego jest stanowiskiem urzędniczym, obsadzonym na podstawie mianowania (potwierdza to orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz sądów administracyjnych), nabór na stanowisko kierownika usc jest otwarty i konkurencyjny (art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych, Dz.U z

2001 r. Nr 142, poz. 1593 ze zm.). Skutkiem tego, wyłonienie kandydata na stanowisko kierownika urzędu stanu cywilnego powinno nastąpić po przeprowadzeniu stosownej procedury naboru zakończonej wyborem jednej osoby i uzasadnieniem dokonanego wyboru.

Przytoczone powyżej rozwiązania prawne pozostają ze sobą w pewnej kolizji. Z jednej strony ustawodawca przyznał radzie gminy (miasta) uprawnienie do podjęcia uchwały o powierzeniu określonej osobie funkcji kierownika urzędu stanu cywilnego, która stanowi upoważnienie dla wójta, burmistrza lub prezydenta miasta do mianowania tej osoby na stanowisko kierownika usc, a z drugiej wprowadził wymóg przeprowadzenia naboru na wspomniane stanowisko, którego wynik również wyłania osobę, z którą ma być nawiązany stosunek pracy. Pogodzenie wymogu przeprowadzenia naboru na stanowisko kierownika usc z uprawnieniem rady gminy do powierzenia czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego innej osobie niż wójt, burmistrz lub prezydent miasta, wydaje się trudne w realizacji. Jeśli bowiem przeprowadzenie naboru na stanowisko kierownika usc jest obligatoryjne i stanowisko to ma objąć osoba, która została wyłoniona w drodze naboru, to rola rady gminy sprowadzona zostaje do podjęcia „technicznej” uchwały o powierzeniu funkcji kierownika usc kandydatowi wybranemu po przeprowadzeniu naboru. Uprawnienie rady gminy, o którym mowa w art. 6 ust. 3 ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego, staje się zatem iluzoryczne, bowiem wyłączona zostaje możliwość podjęcia przez ten organ autonomicznej decyzji o tym, komu powierzyć funkcję kierownika usc. Tym samym, władztwo publiczne przyznane na mocy powołanego przepisu radzie gminy, doznaje tak dalekiego ograniczenia, że w praktyce zostaje naruszona jego istota.

Obowiązujące regulacje mogą też prowadzić do powstania konfliktów między radą gminy a osobą kandydującą na stanowisko kierownika urzędu stanu cywilnego. Nie można bowiem wykluczyć sytuacji, że rada gminy nie zechce podjąć uchwały w sprawie powołania kierownika urzędu stanu cywilnego, mimo, że w wyniku przeprowadzonego naboru określona osoba została wybrana do objęcia tej funkcji. Rada gminy nie jest bowiem zobligowana do wydania uchwały w przedmiotowej sprawie faktem przeprowadzenia naboru na stanowisko kierownika usc i wyłonienia w tej drodze kandydata na to stanowisko.

Analiza przepisów regulujących kwestię powołania na stanowisko kierownika usc innej osoby niż wójt, burmistrz lub prezydent miasta prowadzi do wniosku, że istnieje konieczność nowelizacji tych przepisów. Wydaje się, że zmiana przepisów powinna zmierzać w kierunku pozbawienia rady gminy uprawnienia określonego w art. 6 ust. 3 ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego, gdyż rola kierownika usc w funkcjonowaniu gminy nie uzasadnia konieczności współdecydowania o obsadzie tego stanowiska przez radę gminy.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), zwracam się do Pana Premiera z uprzejmą prośbą o podjęcie - w ramach posiadanych kompetencji - stosownych działań w celu zmiany Prawa o aktach stanu cywilnego tak, aby przepisy prawa określały w sposób jednoznaczny tryb powierzenia funkcji kierownika usc, jak ma to miejsce w przypadku zatrudniania na podstawie mianowania lub umowy o pracę pozostałych pracowników samorządowych. Będę wdzięczny za poinformowanie Rzecznika Praw Obywatelskich o zajęтым stanowisku i sposobie rozwiązania przedstawionego problemu.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

prof. UW dr hab. Marek Zubik

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich